

Redactie:

J. W. A. VAN WELSE, *Viosplein-Zuid N°. 1*
Weltevreden.
C. A. BACKER, *Buitenzorg.*
S. LEEFMANS, *Padang*

Levend en Dood Materiaal:

C. A. BACKER, *Buitenzorg.*

Vaste Medewerkers:

Dr. J. C. KONINGSBERGER.
Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN.
P. A. OUWENS.
A. J. KOENS.
J. SYBRANDI.
Dr. P. VAN OYE DE FONTENOY.
EDW. JACOBSON.

Prijs per jaar f 6.50 — Leden der N. I. H. V. ontvangen het Tijdschrift gratis.

DE OLIFANT.

(vervolg).

Is dit alles nu gereed, dan wordt bekend gemaakt dat er een „kraal”, (waarschijnlijk is dit woord afkomstig uit den tijd dat Ceylon een Hollandsch wingewest was) zal gehouden worden.

Van heinde en ver komt men om dit zeldzame schouwspel te zien. Heele kampeementen worden opgeslagen, daar het dagen, weken duren kan voor het begint.

Onderwijl dit alles in gereedheid is gebracht, hebben „trackers”, inlandsche jagers meestal, zich op de hoogte gesteld van in de buurt zijnde kudden. In een grooten cirkel worden deze dieren nu heel voorzichtig en langzaam, in de richting der „kraal” voortgedreven. Soms heeft deze nog een soort uitgebouwde ingang, zooals een fuik. Nauwer en nauwer wordt de cirkel om de zich langzaam voortbewegende kudden. Dit neemt vele dagen, soms weken in beslag. Men mag de olifanten vóóral niet angstig maken of haasten.

Nu is de eerste olifant bij den ingang gekomen. Een oorverdovend lawaai, als van honderden losgebroken duivels, verbreekt de stilte van het woud. Trommen, vuurwapenen met los kruit, ratels, bellen, leege petroleumblikken, maar ook „inlandsche” kelen, en wie die kent weet wat dat zeggen wil, nemen aan dit concert! van 800—1000 man deel.

Terugkeeren durven de angstige dieren niet. Maar één weg is open, en ze stormen vooruit, om voorgoed hun vrijheid en jungles vaarwel te zeggen.

Maar de omheining zou al héél weinig baten, als de woedende, zeer verschrikte dieren, werkelijk hun macht eens gezamenlijk wilden vertoonen! De mensch weet dat echter, en is er op bedacht. Dadelijk als de kudde in de omheining of „kraal” is gekomen, ontsteken de daartoe aangewezen wachters groote vuren buiten de pallasade. Niets waar de olifant meer bang voor is, dan voor vuur. Het schijnt een der moeilijkste dingen te wezen bij het dresseeren, om ze daar aan te wennen.

De arme gevangenen weten nu niet wat te doen. Zoodra ze iets te dicht bij de omheining komen, verheft zich weer dat oorverdovend kabaal. De arme woudreus heeft het verloren, tegenover het vernuft van den mensch; bevend en angstig staat hij daar tegenover hen, die hij met één slag van zijn slurf kan neervellen, met één stamp van zijn machtigen voet, naar „gelukkiger jachtgronden” zenden!

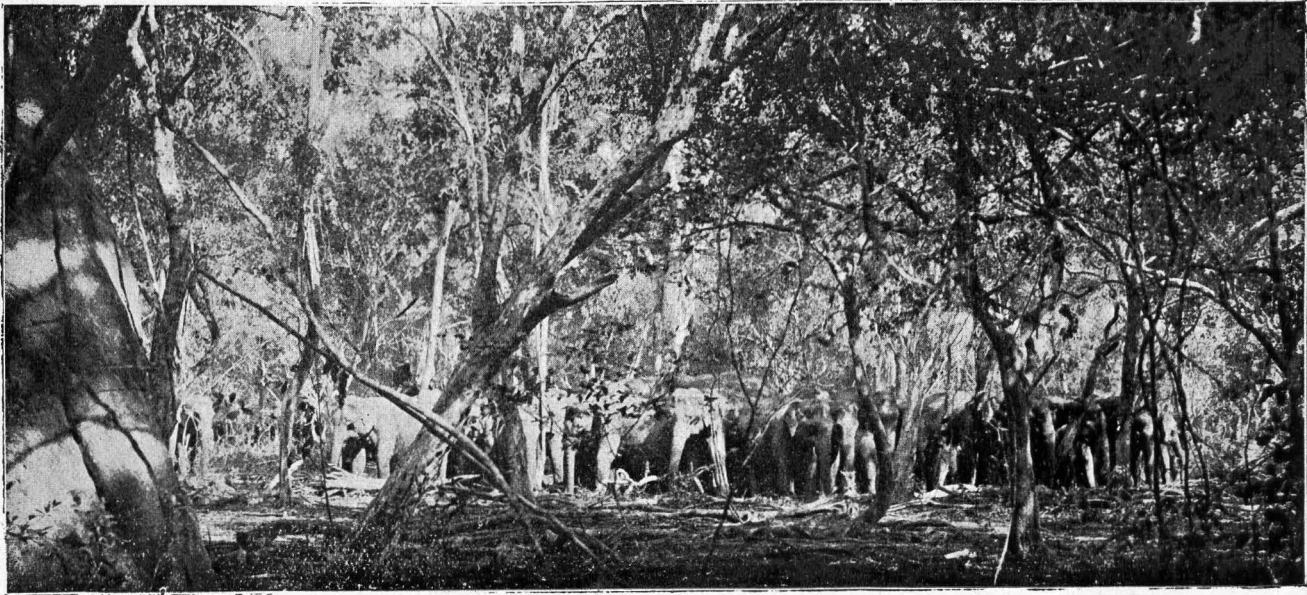

Fig. 7. „In de kraal”: een record kudde.

PLATÉ.

Maar nóg is de strijd lust in hem, nóg is hij de Koning van het woud, en niet het huisdier zooals wij hem kennen, zooals wij hem thuis in diergaarden, of in kermistinten zien.

Nóg is hij de Koning der Dieren, de Reus van het oerwoud, en niet de droomerige, weemoedige kolos die apennootjes en centen opdraagt, kunsten vertoont voor een publiek dat hem nooit zag in zijn eigen rijk, zijn grootheid en macht!

De kleine oogen kijken kwaadaardig, de groote ooren flappen woedend, de slurf gaat omhoog en de omgeving dreunt van het zware gestamp en het laatste gekrijgstrompet van den gevangen Reus! (Fig. 7).

Het is het laatste machtsvertoon. De honger is een wreede leermeester!

Nog enkele dagen, en de afgesloten ingang wordt geopend, om enkele tamme en voor dit werk speciaal afgerichte olifanten, binnen te laten. Moed hebben die kerels

zeker, die daar de omheining binnengaan, tronende op hun allesbehalve rustige rijdieren. (Fig. 8).

Na lang manœuvreren, veel geschreeuw, uitdeelen van slagen met de lange, ijzeren haken, wordt een der wilde stamgenoten, half verdoofd door den kwellenden honger, afgezonderd van de angstig tegen elkander aandrukkende kudde, nog angstiger gemaakt door het lawaai en gegil buiten de omheining. Heel voorzichtig glijdt nu een der mannen van het rijdier op den grond. (Fig. 9). Met groote behendigheid, is weldra een stevige lus om een der achterbeenen van den gevangene vastgemaakt; dan enkele malen het einde

Fig. 8.

PLATÉ.

„In de kraal”.

(De tamme olifanten trachten hun slachtoffer te naderen).

om een boom, en nu is de wilde dikhuid voorgoed geboeid. (Fig. 10). Ook zijn stamgenoten zijn weldra gebonden. De eigenaars van de „kraal”, meestal zeer rijke inlandsche grondbezitters, want het is een kostbare sport, hoewel veel van het werk bij wijze van „heerendiensten” gedaan wordt, wijst nu de dieren aan die voorgoed als huisdieren hun leven verder zullen doorbrengen. De anderen, meestal ouderen van dagen of ziekelijken, worden weer de vrijheid ingedreven.

Nu heeft de veiling der gevangen dieren plaats, en meestal brengt dit het dubbele of meer der uitgaven op, bij een goede vangst. De prijzen hangen zeer veel af van grootte

en ouderdom, ook van kleur. Sommige olifanten vertoonen groote witte of rose plekken, een soort huidziekte en de inlander voelt veel voor zulke dieren.

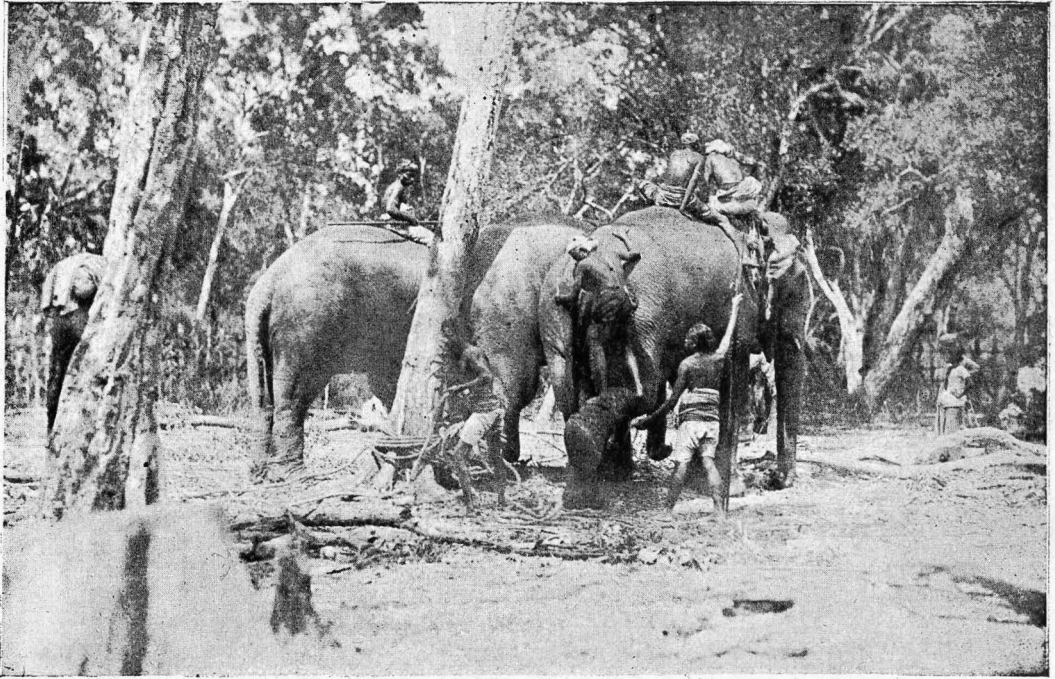

Fig. 9. Het vastbinden: de gevangene tusschen twee tamme olifanten in.

PLATÉ.

Fig. 10. De laatste kracht-inspanning.

PLATÉ.

Voor een „baby” olifant, zegge 2 á 3 jaar oud, wordt een f 400 tot f 500 betaald.

Na nog wat weken in de kraal te zijn gelaten, wordt met het dresseeren een aanvang gemaakt en dat duurt betrekkelijk zeer kort. Het is merkwaardig hoe spoedig deze dieren aan den mensch wennen, en begrijpen wat van hen verlangd wordt. We hebben jonge dieren gezien, die nog geen 3 maanden na de vangst geheel mak waren en alles deden wat hun oppasser hun vroeg.

Veel praten en vooral een zachte behandeling zijn hoofdzaak. Dikwijls helaas gebeurt het echter dat de ontzettende angst en opwinding, het verlangen naar de vrijheid en de stilte der wouden, de arme dieren zoo neerslachtig maakt, dat ze alle voedsel weigeren en van zieleleed sterven. Zelden, maar het komt voor, werd een olifant in de kraal geboren. De moeder kon het jong echter niet voeden, en het werd met de melkflesch grootgebracht.

Wel zijn er nog vele andere manieren, waarop men ze vangt, maar dit is zeker de minst wreede wijze. Daar de vangst echter zéér twijfelachtig is, soms de moeite en hooge kosten niet loont, hebben deze kraals maar zeer zelden plaats. Trouwens de akte om een olifant levend te vangen, is hier zeer hoog, zoodat maar weinigen het aandurven.

Ceylon was echter reeds zéér lang een uitvoerland voor olifanten. Het oudste stuk dat hier over handelt, dagteekent van 1506, waarbij de Singaleesche koning van Cotta beloofde aan DOM LOURENÇO, (een Portugees) om 300 olifanten te leveren!

Ceylon, Juli 1917.

A. C. TUTEIN-NOLTHENIUS.

Zou een der lezers van de „Tropische Natuur” een tammen Ceylon olifant ontmoeten, of er over denken er zich een aan te schaffen, het onderstaande woordenlijstje kan van dienst wezen, een gesprek met het wijze dier te beginnen!

Aliya — olifant.

Ethine — olifant, (vrouwelijke).

Etha — olifant, (met slag tanden).

Dheri — „raap op”, (met de slurf).

Udn dheri — „open de mond”.

Pitchith — „laat los, leg de last neer”.

Bila — „licht den voet op” (om den berijder 't opklimmen te vergemakkelijken).

Bilama — „duw!” (met 't voorhoofd).

Dhaha — „ga voort, loop door!”

Hida — „ga liggen”.

Ho! — sta stil!”

We zouden niet aanraden om „Puru” („val aan”,- of „vernietig!”) te gebruiken, daar de gevolgen zéér onverwachts zouden kunnen zijn!

Als „huisdieren” zouden we ze niet aanbevelen, maar voor plantages, vervoer van zware machines, ontwortelen van rubberboomen, enz. zijn ze van zeer groote waarde en sparen veel kosten en werkkrachten uit; ze zijn goedkoop in voedsel.

A. C. T.-N.